

STICHTING “SAMEN TEGEN WATEROVERLAST” (StW) VALKENBURG AAN DE GEUL

Bestuur: René Paulssen Valkenburg, Jos America Valkenburg, Hans Abeling Valkenburg, Marc Habets Schin op Geul, John Paffen Schin op Geul, Paul Smeets Schin op Geul. Mailadres: samentegenwateroverlast@gmail.com Bankrekening t.n.v. Stichting “Samen tegen Wateroverlast” NL93 SNSB 8839 9800 91 ; KvK 90176057

NIEUWSBRIEF nr 16: juni 2025

ZOMER 2025 De zomer is begonnen. Zo was dat ook vier jaar geleden. Maar midden in de zomer: de ongekende overstroming van de Geul. Die verwachtten wij toen helemaal niet. We kenden het van de wintermaanden bij langdurige regens, smeltende sneeuw en ijs. Maar op 14 juli? Hoosbuien ja, maar niet het ver buiten de oevers treden van de zomerse Geul. Laten we daar maar rekening mee houden dat dit vaker kan gebeuren. Dat houdt ‘men’ ons vaak voor.

Maar wat is er gebeurd sindsdien? Op welke betere bescherming kunnen we rekenen als het zo maar weer gebeurt? Nou nóg niet! Tenzij je zelf iets hebt ondernomen. Maar is dát opgewassen tegen die massa en kracht zoals het toen was? Vragen die ons nog steeds bezig houden.

Als stichting “StW” blijven we het zo goed mogelijk volgen. Wat doen de overheden? Zijn er concrete vorderingen? Zijn er “voorlopige” maatregelen? Is er méér dan ons wijzen op zelfredzaamheid en eigen verantwoordelijkheid? We lezen en horen over privéoplossingen. We horen over tegengestelde belangen en gebrek aan informatie. De onrust blijft.

“Wacht-niet-op-water” en “Water-in-Balans”, de nieuwssites en nieuwsbrieven van WRL (provincie Limburg) en van het Waterschap Limburg, geven informatie over ontwikkelingen, deelplannen en over de planning op de lange termijn. Het is natuurlijk wel aan te raden deze nieuwssites te raadplegen en bijvoorbeeld ook deel te nemen aan enquêtes over de opgedane ervaringen en ideeën over hoogwaterpreventie, bijvoorbeeld de wateroverlastenquête in van WRL. Je deelname kan ook bijdragen aan oplossingen. WRL heeft verkenningen laten uitvoeren in het Geuldal en ontwikkelt daaruit plannen voor de opvang van het overstromend water. Ook over het water vasthouden en afremmen in de hellingen en op de plateaus. Dat karwei is nog niet klaar. Er moeten vergunningen aangevraagd worden, gronden aangekocht of gepacht worden, milieueffectenrapportages, mogelijke bezwaarprocedures, financiering en aanbestedingen. Dat begrijpen we: het kost tijd. WRL rekent op **2027** voor dat er concrete plannen gepresenteerd kunnen worden. In de tussentijd..., zo vragen wij de overheden.... zullen er toch al kleinere, eventueel voorlopige voorzieningen getroffen kunnen worden?

Stapelmuren in Schin op Geul: het Waterschap Limburg wil aan het einde van 2025 beginnen aan het herstel en de verbetering met keerwanden aan de stapelmuren (de grote Ardense keien) langs de oevers in Schin op Geul. Het zal hard nodig zijn, maar het is slechts een begin. Er zijn grotere en structurele voorzieningen nodig in het hele stroomgebied aan de Geul. Daar gaat vooral WRL over.

De sifon bij Geulle / Voelwammes. Ook al zijn er nog geen definitieve uitgewerkte plannen om de uitloop van de Geul in het mondingsgebied aan te pakken, het lijkt er wel op dat er meer eensgezindheid is over de verbetering van de doorloop van de Geul bij het Julianakanaal. Men wil de plannen naar voren halen. Maar goed, dat is wat we uit de krant vernemen.

In Valkenburg zijn wij als StW in maart jl. gaan praten met burgemeester Prevoo over een beter waarschuwingssysteem. We stuurden al eerder daar een bericht over aan onze achterban. Het EARLY WARNING SYSTEM komt er aan via de Veiligheidsregio Zuid-Limburg. **Download nu ‘de meest rampzalige app ooit’ via de appstores van Apple en Google.**

En ook op het gemeentehuis ging StW naar wethouder Dauven voor een periodiek overleg o.a. over de hoosbuienproblematiek en het afvoeren van de waterstromen uit de hellingen. Een betere

geleiding langs wegdek en trottoirs en ook meer groenstroken in het centrum moeten helpen de overlast in te perken. Ook bepleitten we de oprichting van een centraal loket voor gedupeerden.

Op onze ledenbijeenkomst van 19 maart in het scoutinggebouw in Valkenburg waren zo een twintigtal betrokken mensen bij elkaar, waaronder ook de gemeenteraadsfracties van het CDA en de Valkenburgse Seniorenpartij. **Uiteenlopende opmerkingen kwamen naar voren, zoals:**

- *De voortdurende herhaling van overstromingen in de bebouwde kernen. Het vraagt om structurele maatregelen. Het kan niet vaak genoeg gezegd worden, zo bleek weer uit de voorbeelden van ooggetuigen. Er ontstond veel schade aan woningen, opritten en tuinen.*
- *Het moet toch genoeg zeggen als er voortdurende herhalingen zijn van dezelfde soort overlast. Dat kan de overheid zo niet laten.*
- *Het waarschuwingssysteem werkte niet of te laat. De Veiligheidsregio Zuid-Limburg moet dit gaan aanpakken. Kennelijk zijn er al oefeningen gedaan o.a. met drones.*
- *Er is een veel betere communicatie nodig naar de burgers / gedupeerden toe. Men zou de mensen op kwetsbare locaties moeten op zoeken. Pér wijk zou geïnventariseerd moeten worden wat de 'noden' zijn. De burgers worden in het algemeen te weinig betrokken bij het vinden van oplossingen.*
- *De 'woningscans' van WRL hebben in het algemeen te weinig concrete hulp opgeleverd voor de te nemen particuliere maatregelen.*
- *Er zou een centraal loket komen voor opvang van gedupeerden tijdens en na de ramp. Ook voor subsidies / bijstand voor eigen maatregelen. Daar hebben we nog niets van gehoord.*
- *Het stroomprofiel van de Geul moet vergroot worden waar het kan. Er moet een betere doorstroom komen in de bebouwde kom en bij de bruggen. Eventueel door extra afvoeren aan te leggen. Leg een extra "bypass" aan, zoals bijvoorbeeld bij het oude 'Leeuwterrein'.*
- *In de meanderende Geul ontstaan er knelpunten waar bochten worden afgesneden en straten overstroomd. Daar is meer ruimte nodig voor het hoge water bijvoorbeeld door een f 'neven-Geul'. Desnoods moet er extra ruimte ingeruimd worden door onteigening.*
- *Soms lijkt het of de verschillende overheden langs elkaar doorwerken. Er is een betere afstemming nodig van maatregelen. En daarover goede communicatie aan burgers.*
- *In de landbouw zijn er initiatieven voor een andere manier van grond bewerken. Maar daar houdt niet iedereen zich aan. Ook hier zie je 'overheden' langs elkaar door werken.*
- *Er kunnen ook tijdelijke maatregelen voorbereid worden, zoals flexibele dammen of keerwanden. Maar dan moeten die wel in de omgeving klaar staan en voor inwonenden gemakkelijk toepasbaar zijn.*
- *Bruggen zijn hindernissen voor hoog water, hoe kan je daar de doorstroom beter maken? Water kiest immers zijn eigen weg!*
- *Er wordt te weinig rekening gehouden met souterrains en verlaagde tuinen. De rioleringen zijn er niet op berekend.*
- *Elektriciteitshuisjes staan vaak op kwetsbare plaatsen: die moeten omhoog: waar het water niet bij kan. Elektriciteitsuitval betekent dat pompen niet werken, maar ook dat er geen radio en rampenzenders etc. te ontvangen zijn.*
- *We moeten tegels in tuinen en stoepen er uit gooien en planten er in om water beter te laten wegzinken.*
- *De versperringen in de Geul door omgevallen bomen en ander puin moeten sneller opgeruimd worden om doorstroom te verbeteren.*
- *Het 'stamriool' in Valkenburg moet beter onderhouden en jaarlijks geïnspecteerd worden. Voor het hoogwater en de stortbuien zou er wellicht een 'hulp-stamriool' moeten komen onder het wegdek om snellere afvoer mogelijk te maken.*
- *Soms veroorzaakt de overheid zelf hindernissen zoals verkeersdrempels die het water terugstoten of te lage trottoirs die het water naar gebouwen afvoeren.*
- ***De aanwezigen op de ledenbijeenkomst gaven aan, het op prijs te stellen dat StW deze acties naar de verantwoordelijke overheden onderneemt.***

ZIENSWIJZEN StW op het plan van aanpak van WRL. We kregen daar antwoord op zoals ook vele andere instellingen en privépersonen die gereageerd hadden. Daar van kan in het algemeen gezegd worden dat veel van onze ideeën en opvattingen betrokken worden bij de verkenningen en

gedachtenontwikkelingen van WRL en WL. We hopen straks in de concrete uitwerking veel daarvan terug te zien (zie onze Zienswijzen in de NIEUWSBRIEF 15 van StW).

Ook de WERKATELIERS van WRL in Schin op Geul en Valkenburg in maart, leverden zulk soort ideeën en suggesties op. Eerder in januari, werden ook de inloopavonden van het **Waterschap Limburg** over de zijdalen goed bezocht.

Tussentijds bijpraten bij WRL. Begin april werden we, als StW, op het provinciehuis uitgenodigd voor een tussentijds gesprek over de verkenning in het Geuldal. Ir.D.Ronckers en P. van de Veeke toonden ons met kaartjes aan, hoe in het Geuldal tussen Gulpen en Valkenburg water opgevangen kan worden deels door dammen of drempels, dan wel cascades. Er kan dan een grote hoeveelheid van de overstromingen ingeperkt worden. Maar níét de grote hoeveelheden van de uitzonderlijke overstroming in 2021. Wij bepleitten het te verkennen gebied in heel het Geuldal uit te breiden, ook naar Cottessen-Epen en Epen- Mechelen, Mechelen- Gulpen. Er zou in onze opvatting meer water geborgen moeten en kunnen worden. Ook als er deels afgegraven en elders juist opgehoogd moet worden voor dammen of dijken bij bebouwingen. In onze ogen moet men de zeer uitzonderlijke hoge overstroming van 2021 als uitgangspunt nemen van een risico dat zich toch kan herhalen..... Dat is immers **“het eerlijke verhaal”**.

LUBOSCH Ransdaal. Op de biologische boerderij landgoed LUBOSCH woonden we in april een studiedag bij van de Vrije Universiteit Amsterdam en de foundation Water4All (die in Duitsland en Italië soortgelijke onderzoeken doet). Men wil met inwoners en deskundigen bespreken hoe water op natuurlijke wijze langer vast gehouden kan worden en hoe droogte ook beperkt kan worden. Wij spraken er natuurlijk ook over hoe een teveel aan water opgevangen kan en móet worden om de inwoners van rivierdalen beter te beschermen.

In de gemeenteraad van Valkenburg a.d. Geul stelde de VVD-fractie vragen over het sneller opruimen van versperringen zoals omgevallen bomen in de Geul, om opstuwing te voorkomen.

Een extra bestuurslaag voor waterpreventie. Het provinciebestuur heeft een extra bestuurslaag gecreëerd die het werk van WRL politiek en juridisch moet borgen. De commissie wordt gevormd door een deputé, een waterschapsbestuurder en een gemeentebestuurder uit het Geuldal.

Bewonersbegeleidingscommissie. WRL richt een commissie op, waar bewonersgroepen zoals “Samen tegen Wateroverlast” (StW Valkenburg aan de Geul) en “Waterstop.NU” (in de gemeente Meerssen), “Platform Geulstroomgebied” en enkele deskundigen een paar keer per jaar vergaderen met WRL over de planontwikkeling. Voorzitter René Paulssen van StW zal de eerste vertegenwoordiger zijn namens ons.

Bijeenkomst StW met WRL 26 mei: we spraken met M. Vander Sande en P. van der Veeke over de verkenningen, de planontwikkeling, milieueffecten, vergunningen e.d. **In 2027** moeten de plannen concreet zijn. Het was een informatieve en begripvolle bijeenkomst. In de toekomst echter zullen dit soort besprekingen via de genoemde **bewonersbegeleidingscommissie** voortgezet worden.

Tot slot. Er zijn weer gemeenteraadsverkiezingen in 2026. We raden onze achterban aan om je nu al goed te oriënteren welke partijen met welke ideeën zich proactief inzetten voor een concrete overstromingspreventie. Laat je stem afhangen van de actieve inzet van kandidaten.